

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา The Instructinal Leadership of School Administrators

กนกวรรณ เต็มตารัมย์

Kanokwan Temtarrum

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

Affiliation The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1, Thailand

E-mail: kanokwantentarrum2536@gmail.com

Received July 25, 2023; Revised December 20, 2023; Accepted December 21, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาความรู้และทักษะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างขึ้นได้โดยใช้ KANOK Model ในการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำทางวิชาการ นั่นคือ 1) K (Knowledge Mangement) การแลกเปลี่ยนความรู้ 2) A (Academic) การพัฒนางานวิชาการ 3) N (Norm) ทำงานแบบมีบรรทัดฐาน 4) O (Organozation of Assignment) การประเมินองค์กร และ 5) K (Knowledge Transfer) การเชื่อมโยงความรู้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา; การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This article aims to present academic leadership of school administrators. The academic administration of educational institutions is a process that involves planning and implementing work related to teaching and learning in educational institutions. which focuses on developing and supporting student learning and the development of knowledge and skills of teachers and educational personnel. To have teaching and learning that is efficient and consistent with the established educational standards. It can be built by using the KANOK Model to enhance academic leadership skills that are 1) K (Knowledge Mangement) knowledge exchange, 2) A (Academic) academic work development, 3) N (Norm) work

with norms, 4) O (Organozation of Assignment) organizational assessment, and 5) K (Knowledge Transfer) knowledge linkage.

Keywords: Leadership of School Administrators; Academic Administration

บทนำ

การบริหารงานวิชาการ (Academic Management) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ดำเนินการ และประสานงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการในองค์กรหรือสถาบันการศึกษา หรือที่เรียกว่า "การบริหารวิชาการ" มั่นเน้นที่การให้ความสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับด้านนี้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจกรรมวิชาการในองค์กรดำเนินไปอย่างเต็มประสิทธิภาพและความสำเร็จที่ดีที่สุด จากทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรม ผู้นำทางวิชาการไว้ 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน เป็นการกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่ต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

- 1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
- 1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

2. การจัดการด้านการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู การเรียนของนักเรียนและการประสานงานการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

- 2.1 การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน
- 2.2 การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร
- 2.3 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและเจตคติของบุคลากร ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน จำแนกบทบาทเป็น 6 บทบาท คือ

- 3.1 การควบคุมเวลาในการสอน
- 3.2 การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด
- 3.3 การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู
- 3.4 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ
- 3.5 การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ
- 3.6 ให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้งานมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพราะผู้บริหารศึกษาคนเดียวไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้น จะต้องดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการรวมพลังครู ทำให้กิจกรรมด้านการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจนั้น จะมีคุณลักษณะโดดเด่นอยู่หลายประการ (เกตุสุตา กิ่งการจร, 2560)

ดังนั้น จะเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้นำในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน ทำให้ครูให้มีศักยภาพในการเรียนการสอน นำไปสู่การผลิตนักเรียนที่มีสมรรถนะและมีคุณภาพ ตอบโจทย์การพัฒนาคนของประเทศ ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งในส่วนของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้ครูได้พัฒนาตนเองและจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบท ความถนัดและสมรรถนะของเด็กแต่ละคนและสามารถนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางดำเนินการแก้ไขและส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการ วางแผนพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาโดยมีหลักสูตรเป็นตัวหนด

ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้นำหรือโน้มน้าวใจ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากองค์การทางการศึกษานั้นนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายและพันธกิจเหมือนองค์กรทั่วไปแล้วองค์การทางการศึกษาหรือสถานศึกษานั้นยังมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาอีก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้เพื่อนำให้องค์การบรรลุทั้งเป้าหมายของการบริหารองค์การ และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การบรรลุถึงคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวิเคราะห์ความเป็นผู้นำทางวิชาการของตนเองว่ามีอยู่อย่างไรบ้าง มีจุดดี จุดด้อยอย่างไรและควรพัฒนาอย่างไร (เศรษฐีญา เป็รื่องพิชญธร, 2553)

ในการบริหารงานวิชาการยึดกรอบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของชุมชนและสังคม โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษาและศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยจัดให้มีตัวชี้วัดคุณภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัด กระบวนการ

เรียนรู้ ซึ่งสามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกระดับชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 อ้างถึงใน กรรณิการ์ วีระวงศ์, 2564)

หลักการบริหารงานวิชาการ ไว้ 2 ประเด็น คือ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553 อ้างถึงใน กรรณิการ์ วีระวงศ์, 2564)

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การเพิ่มผลผลิตขึ้น โดยการลงทุนเท่าเดิม คือ นักศึกษาและนักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกิน เวลา หรือช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตที่ได้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้นั้นคือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตัวอย่าง

การออกแบบและพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่า “KANOK MODEL” มีดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา (KANOK MODEL)

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยการบริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการกำหนด เป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม การวางแผน การดำเนินการ และการควบคุม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกด้าน การบริหารสถานศึกษามีหลายด้านที่ต้องพิจารณา รวมถึงการจัดการทรัพยากรทางการเงิน เช่น การวางแผนและจัดสรรงบประมาณ การเก็บรักษาบัญชี และการตรวจสอบการเงิน เพื่อให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส นอกจากนี้

การบริหารสถานศึกษายังเกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดการทรัพยากรบุคคล เช่น การรับสมัครและคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาและบำรุงรักษาบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาความรู้และทักษะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีหลายด้านที่ต้องพิจารณา

1. การวางแผนการสอน: เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการวางแผนเนื้อหาการสอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและความต้องการของนักเรียน

2. การพัฒนาหลักสูตร: เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์และแนวทางที่กำหนดไว้ รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในสังคมและการพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยี

3. การสนับสนุนการเรียนรู้: เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้การสนับสนุนการเรียนรู้โดยในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมีการนำ KANOK MODEL มาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

K (Knowledge Mangement) การแลกเปลี่ยนความรู้ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่นักเรียนหรือครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่จัดขึ้นนอกสถานศึกษาของตนเอง โดยปกติแล้ว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นี้จะเกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น ๆ หรือการเข้าร่วมโครงการที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการแบ่งปันและเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ต่างกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวิชาการโรงเรียนมักเน้นให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสร่วมเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์ในสถานการณ์ที่แตกต่างจากสถานศึกษาของตนเอง ผู้เข้าร่วมอาจได้รับการเข้าชมการสอนที่น่าสนใจในโรงเรียนอื่น ๆ หรือได้รับการเสวนาเกี่ยวกับวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งสามารถสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาทักษะของผู้เข้าร่วมได้ในด้านต่าง ๆ

A (Academic) การพัฒนางานวิชาการ : การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสมรรถนะที่ควรมีในยุคปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนอาจรวมถึงขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์และประเมิน: การวิเคราะห์และประเมินสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจในสถานะปัจจุบันของงานวิชาการ ซึ่งอาจรวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ เช่น การสอบถามความต้องการของครูและนักเรียน หรือการสำรวจทางวิชาการ

2. การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย: การกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนางานวิชาการที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายเชิงระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เหมาะสม

3. การพัฒนาหลักสูตร: การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ที่เป็นไปตามแนวทางและมาตรฐานการศึกษา

N (Norm) ทำงานแบบมีบรรทัดฐาน : การทำงานวิชาการและมีบรรทัดฐานหมายถึงการดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีระบบและกระบวนการที่เป็นระเบียบและมีเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนในการพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาการ การทำงานที่มีบรรทัดฐานช่วยให้สถานศึกษาสามารถให้การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ที่ดีกับนักเรียนได้

การทำงานวิชาการและมีบรรทัดฐานมักเน้นด้านต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ได้แก่:

1. บรรทัดฐานทางวิชาการ: เป็นการกำหนดแนวทางและมาตรฐานในการสอนและการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นเรียน ซึ่งอาจรวมถึงหลักสูตรการเรียนรู้ แผนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดช่วงเวลาการศึกษา

2. บรรทัดฐานทางองค์กร: เกี่ยวข้องกับการกำหนดระบบและกระบวนการที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งอาจรวมถึงการจัดทำนโยบายการศึกษา การวางแผนและการดำเนินงานการบริหารทรัพยากร การประเมินผล และการสื่อสารภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. บรรทัดฐานทางวัสดุและสิ่งอำนวยความสะดวก: เป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนอย่างเต็มตัว สิ่งอำนวยความสะดวกทางวัสดุที่เหมาะสมและมีคุณภาพช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

O (Organozation of Assignment) การประเมินองค์กร : เป็นการประเมินงานวิชาการของโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้เพื่อประเมินและวัดผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา การประเมินนี้มุ่งเน้นการวัดความสำเร็จในการสอบถามวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือแผนการสอน การประเมินงานวิชาการมักมีลักษณะการดำเนินการและวิธีการที่แตกต่างกันไปได้ตามวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการประเมินที่กำหนดโดยสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายหลักของการประเมินงานวิชาการคือการให้ข้อมูลและข้อมูลตอบรับในการพัฒนาการเรียนรู้และการสอน โดยรวมไปถึงการปรับปรุงกระบวนการการสอนในอนาคต

วิธีการประเมินงานวิชาการสามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบได้ เช่น

1. การประเมินแบบภาคีเครือข่าย (360 องศา): เป็นการรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองเพื่อประเมินทักษะทางวิชาการและทักษะทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การประเมินแบบทดสอบ: เป็นการให้ทดสอบหรือการวัดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางวิชาการ

K (Knowledge Transfer) การเชื่อมโยงความรู้: การเชื่อมโยงความรู้ในงานวิชาการของโรงเรียนเป็นกระบวนการที่นำเสนอและเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจทางความรู้ที่เป็นระบบและสอดคล้องกัน การเชื่อมโยงความรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และความเข้าใจที่เชื่อมโยงกันระหว่างหัวข้อหรือพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในงานวิชาการต่าง ๆ

การเชื่อมโยงความรู้ในงานวิชาการสามารถทำได้ในหลายวิธี เช่น:

1. การเชื่อมโยงความรู้ภายในวิชาการ: การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างเนื้อหาและหัวข้อที่เกี่ยวข้องในวิชาเดียวกัน เช่น การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีทัศนคติที่เชื่อมโยงกัน

2. การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาการ: การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และการนำความรู้ไปใช้ในบริบททางวิชาการต่าง ๆ เช่น การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างภาษาอังกฤษและวรรณคดี เพื่อให้เกิดการเข้าใจลึกซึ้งในเรื่องราวและวัฒนธรรม

สรุป

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่สูงอย่างยิ่งในการพัฒนาและนำทางสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนในสายงานการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยผู้นำทางวิชาการสามารถกำหนดแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อสถานศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาในทิศทางที่เน้นคุณภาพการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนการสอน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ครูและบุคลากรมีแรงบันดาลใจในการทำงานและพัฒนาตนเอง ส่งเสริมนวัตกรรมในการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นความคิดสร้างสรรค์และความเป็นนวัตกรรมของนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะชีวิตให้กับนักเรียน เพื่อให้พร้อมที่จะเป็นผู้ให้นำในอนาคต สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสังคมและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนในการพัฒนาสถานศึกษา จัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบริหารงบประมาณ การจัดการบุคลากร เป็นต้น ให้การสนับสนุนและแนะนำให้กับครูและบุคลากรในการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะการทำงาน และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์การทำงานของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมความเป็นผู้นำในนักเรียน โดยส่งเสริมทักษะการเป็นผู้นำ เช่น การทำงานเป็นทีม การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา เป็นต้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้ KANOK Model ในการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำทางวิชาการ นั่นคือ 1) K (Knowledge Management) การแลกเปลี่ยนความรู้ 2) A (Academic) การ

พัฒนางานวิชาการ 3) N (Norm) ทำงานแบบมีบรรทัดฐาน 4) O (Organization of Assignment) การประเมินองค์กร และ 5) K (Knowledge Transfer) การเชื่อมโยงความรู้ โดยสรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดและพัฒนาศักยภาพให้เป็นที่เป็นที่นิยมในการพัฒนาการเรียนรู้และสร้างนักเรียนที่มีความรู้ ทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วีระวงศ์. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (การค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกริก.
- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วัชรินทร์ ชาคำฤทธิ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวรรณ อุปถัมภ์) (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- STARFISHLABZ. (2565). การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/c56W1>